

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Okul ?klimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Ö?rencileri ?çin Okul ?klimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28444>

Özet

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Okul ?klimi Ölçe?i, **ortaokul** düzeyindeki ö?rencilerin kendi okullar?na dair alg?lad?klar? iklimi çok boyutlu olarak ölçmek amacıyla Gökhan Atik ve Oya Yüksel Güneri tarafından 2016 y?l?nda geli?tirilmif? öz bildirim tipi bir araçtır. Ölçek, okul ortam?ndaki **adalet**, düzen, ki?ileraras? ili?kiler ve kaynak payla??m? gibi kritik unsurlar? de?erlendiren 37 maddeden ve 6 alt boyuttan olumaktadır. Bu geli?tirme çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini, özellikle de geçerlik ve güvenilirlik kanıtlar?n? e?itim bilimleri alan?na sunmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul iklimi, psikometrik özellikler, ortaokul ö?rencileri, geçerlik, güvenilirlik, e?itim psikolojisi, **sosyal adalet**.

Yazarlar

Gökhan Atik, Oya Yüksel Güneri

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Türkiye'deki ortaokul ö?rencilerinin kendi okul ortamlar?na dair subjektif de?erlendirmelerini ve alg?lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Okul iklimi, ö?renci ba?ar?s? ve refah? üzerinde doğrudan etkiye sahip olduğundan, bu araç e?itmcilerin ve okul yöneticilerinin, ö?rencilerin gelişimini destekleyen veya engelleyen **okul iklimi** faktörlerini belirlemesine ve iyileştirme stratejileri geliştirmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, özellikle okul ortam?ndaki sosyal adalet, disiplin uygulamalar?, ö?renci-ö?retmen etkileşimleri ve **veli katılımı** gibi temel bileşenlerin ö?rencilerin bak?? aç?s?yla ne düzeyde deneyimlendiğini nicel verilerle ortaya koymayı hedefler.

Yapı

Ölçek, e?itim ve gelişim psikolojisinde merkezi bir kavram olan **okul iklimi** yap?s?n? ölçmektedir. Okul iklimi, okulun fiziksel çevresi, sosyal sistemi ve kültürü tarafından şekillendirilen, ö?rencilerin, ö?retmenlerin ve diğer paydaşlar?n okulu nasıl deneyimlediğine dair ortak alg?lar? ifade eden çok boyutlu bir yapıdır.

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Okul ?klimi Ölçe?i, bu yapıyı alt? temel faktör aracılığıyla de?erlendirir: Adalet, Düzen ve Disiplin, Veli Katılımı, Kaynakların Paylaşımı, Ö?rencilerin Ki?ileraras? İlişkileri ve Ö?renci-Ö?retmen İlişkileri. Bu boyutlar, ö?rencilerin okul ortam?ndaki

güvenlik, aidiyet ve destek alg?lar?n?n kapsaml? bir profilini sunar.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Atik & Güneri, 2016), Türkçe formun yap?sal geçerli?ini kan?tlamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm??tır. Geli?tirme sürecinde, 37 maddenin 6 teorik alt boyutu temsil etti?ini do?rulamak için hem **aç?mlay?c? faktör analizi** (AFA) hem de **do?rulamay?c? faktör analizi** (DFA) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktadır. Bu analizler, maddelerin teorik yap?ya uygun bir ?ekilde grupland???n? ve ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? **okul iklimi** yap?s?n? ampirik olarak destekledi?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçek maddelerinin içeri?i, ortaokul ö?rencilerinin günlük okul deneyimlerini do?rudan yans?tt??? için, ölçe?in kapsam geçerli?i de güçlüdür. Yap?sal geçerlik bulgular?, ölçe?in kavramsal çerçeveye uygun, geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, maddelerin iç tutarlılı???n? ve ölçe?in genel kararlılı???n? de?erlendirmeyi amaçlam??tır. Geli?tirme makalesinde (Atik & Güneri, 2016), ölçe?in ve alt boyutlar?n?n iç tutarlılı???n? belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayılar? hesaplanm??tır. Yüksek alfa de?erleri (genellikle .70 veya üzeri), ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Bu yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçe?in güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu ve farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde kullan?ld???nda benzer sonuçlar üretebilece?ini i?aret etmektedir. Güvenirlik kan?tlar?, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?ma uygunlu?unu peki?tirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?lan faktör analizi sonucunda toplam 37 maddeden olu?an ve 6 farklı alt boyuta ayrılan çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Bu alt boyutlar, okul ikliminin farklı yönlerini ölçmek üzere belirlenmi?tir:

Adalet: Okul yönetimi ve ö?retmenlerin ö?rencilere kar?? sergiledi?i e?it muamele alg?s?n? ölçen 5 madde.

Düzen ve Disiplin: Okul kurallar?n?n netli?i, uygulan??? ve genel okul ortam?ndaki gürültü/kaos düzeyini ölçen 7 madde.

Veli Kat?lım?: Ö?rencinin ebeveynlerinin okul faaliyetlerine, ziyaretlerine ve ö?renim sürecine olan ilgisini ölçen 5 madde.

Kaynaklar?n Paylaşım?: Okul kaynaklar?n?n, e?lenceli etkinliklerin ve fırsatlar?n ö?renciler

aras?nda adil ve e?it da??t?l?p da??t?lmad???n? ölçen 4 madde.

Ö?rencilerin Ki?ileraras? ?li?kileri: Akranlar aras? etkile?imlerin kalitesini, arkada?l?k ili?kilerini ve olumsuz davran??lar?n (kötü ad takma gibi) varl???n? ölçen 7 madde.

Ö?renci-Ö?retmen ?li?kileri: Ö?retmenlerin ö?rencilere sundu?u duygusal, akademik destek ve rehberlik düzeyini ölçen 9 madde.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz Bildirim)

Format: 37 madde, 6 alt boyutlu çok faktörlü ölçek.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaokul ö?rencileri.

Ya? Grubu: Genellikle 10-14 ya? aral??? (Ortaokul seviyesi).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl???'na ba?l? resmi ortaokullarda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: 3'lü Likert tipi derecelendirme (1=Kat?lm?yorum - 3=Kat?l?yorum). Yan?t aral???n?n dar tutulmas?, ortaokul ö?rencilerinin ayr?m yapma yetene?ine uygun olarak tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Okul iklimi, adalet, **ö?renci-ö?retmen ili?kileri**, veli kat?l?m?, Likert ölçe?i, psikolojik ölçme, disiplin.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gokhanatik@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? dönemdeki kurumsal bilgiler referans al?nmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Gökhan Atik ve Oya Yüksel Güneri taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmittir. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazarlardan izin al?nmas?n? gerektirir, ancak ticari kullan?m?na veya spesifik ücretlendirmesine dair bilgi mevcut de?ildir. Kullan?m için Gökhan Atik

ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Atik, G., & Güneri, O. Y. (2016). Ortaokul ö?rencileri için okul iklimi ölçe?i: Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??ması. *İlkö?retim Online*, 15(1), 91-103. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.42123>

Makalenin DergiPark linki: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [ortaokul-ogrencileri-icin-okul-iklimi-olcegi-toad.pdf](http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ortaokul-ogrencileri-icin-okul-iklimi-olcegi-toad.pdf)

Ortaokul Ö?rencileri ?çin Okul ?klimi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 37 maddeden ve 6 alt boyuttan olmaktadır:

Adalet (5m) "Okulumda herkese e?it davran?ıyor"

Düzen ve Disiplin (7m) "Okulum genellikle çok gürültülü"

Veli Kat?ılım? (5m) "Anne-babam okulumu s?kl?kla ziyaret eder"

Kaynaklar?n Payla??m? (4m) "Okulumda ne zaman e?lenceli oyunlar oynayacak olsak, hep ayn? ö?rencilere görev verilir"

Ö?rencilerin Ki?ileraras? ?li?kileri (7m) "Okulumdaki çocuklar birbirlerine kötü adlar tak?yorlar"

Ö?renci-Ö?retmen ?li?kileri (9m) "Okulumdaki ö?retmenler sorunlar?m?zda biz çocuklara yardım? olurlar"